

**Stockholm
University**

**Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning
(SoRAD)**

Stockholms Universitet
Sveaplan, 106 91 Stockholm
<http://www.sorad.su.se>

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2014

Förord

Denna verksamhetsberättelse för SoRAD har utarbetats av föreståndaren i samråd med övrig personal. Verksamhetsberättelsen antogs på styrelsemötet den 9 mars, med vissa mindre korrigeringar. Styrelsens överlät till ordföranden Lena Hübner att godkänna den slutliga versionen, vilket också skedde.

Stockholm den 4 maj, 2015.

Jenny Cisneros Örnberg

Föreståndare

Innehåll

---

1. Bakgrund
2. Det gångna verksamhetsåret
3. Organisation och personal
4. Verksamhet
5. Seminarier och konferenser
6. Undervisning
7. Samverkan
8. Publikationer
9. Året som kommer

Bilagor:

1. Ekonomi
2. Styrelse
3. Forskningsprojekt 2014
4. SoRADs publikationslista 2014

1. Bakgrund

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) är ett tvärvetenskapligt forskningscentrum med uppgift att initiera, bedriva samt informera om socialvetenskaplig forskning kring alkohol och droger. Verksamheten startade 1999 och är förlagd till den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet.

SoRADs kärnverksamhet finansieras via fakultetsmedel från samhällsvetenskapliga fakulteten. Den huvudsakliga finansieringen av SoRADs forskning kommer dock från externt sökta och erhållna medel från forskningsråd och EU:s ramprogram. De största enskilda projekten finansierade på detta sätt är Centre of Excellence-anslaget *Inclusion and Exclusion in the Late Welfare State: the Case of Alcohol and Drugs*, programstödet *Kvinnor, hälsa och rusmedel* (båda finansierade av Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap, FAS, idag Forte). Under 2014 bedrevs därutöver drygt 16 externt finansierade forskningsprojekt (se Bilaga 3).

2. Det gångna verksamhetsåret

Under 2014 startade två nya forskningsprojekt: Therese Reitans, *Gravida missbrukare och deras barn. En kartläggning och uppföljning* och Tomas Hemmingssons *Samband mellan socioekonomisk position i barndomen och alkoholrelaterad sjukhusvård och död före 60 års ålder – en studie av samband och medierande faktorer*.

Fem projekt slutredovisades under 2014. Alexandra Bogrens projekt *Mediabilder och lekmanntolkningar* och Jan Blomqvists två projekt: *Klienten i förarsätet* och *Evidensbaserad missbrukarvård*. Jukka Törrönen slutredovisade programstödet *Kvinnors hälsa och rusmedel* och Jessica Storbjörk sitt post-doc *En reformerad missbruks- och beroendevård? Aktörer, argument och makt*.

Tre medarbetare avslutade sin anställning vid institutionen under 2014. Två av dessa var doktorander som disputerat under året: Josefin Bernhardsson och Tove Sohlberg. Bernhardsson disputerade i sociologi i september med avhandlingen *Normalitetens gränser. En fokusgruppstudie om alkoholkultur(er), genus- och åldersskapande*. Sohlberg disputerade i sociologi i december med avhandlingen *Smoking cessation in Sweden. Gender, pathways, and identity*. Josefine Berndt avslutade sin anställning som forskningsassistent i Johan Edmans projekt *När Slösa blev köpmisbrukare: missbruk och medikalisering i Sverige 1965-2012*. SoRAD fick under året två nya medarbetare, Therese Reitan docent i statsvetenskap och FD Daniel Fahlstedt.

Under 2014 har SoRAD haft två gästprofessorer, Ludwig Kraus, som också är verksam vid Psykologiska institutionen på Westfälische Wilhelms universitet i Münster och Robin Room, SoRADs första föreståndare och numera huvudsakligen verksam vid Turning Point Alcohol and Drug Centre i Australien. Under maj månad besökte Leonike van Boekel, doktorand från Tilburg University i Nederländerna, SoRAD. Jessica Storbjörk och Therese Reitan har båda representerat SoRAD vid Turning Point Alcohol and Drug Centre, kopplat till Monash

University. Vi kan konstatera att förväntningarna på våra gästprofessorer samt våra anställdas besök utomlands infriats. Dessa utbyten har lett till metodutveckling, publikationer och nya forskningsansökningar och samarbeten.

SoRAD fick under verksamhetsåret förfrågan från Kettil Bruun Society att anordna deras årliga konferens i Stockholm 2016. SoRAD tackade ja och kommer att stå som huvudarrangör tillsammans med CAN. Konferensen kommer att ske vecka 22 och hållas i Aula Magna på Stockholms universitet.

SoRAD-medarbetare fick under året beviljat fyra nya externfinansierade projekt, med start 2015, samt ett planeringsbidrag, totalt ca 11,5 miljoner.

3. Organisation & personal

SoRAD leds av en föreståndare med operativt ansvar samt en extern styrelse bestående av sju personer. Fem ledamöter representerar Stockholms universitet medan övriga utsetts att representera andra universitet och organisationer (Bilaga 2). Den nuvarande styrelsen tillsattes av rektor i början av 2012 på en mandatperiod som sträcker sig till utgången av 2014.

Föreståndaren ansvarar för administrativa och ekonomiska frågor samt personalfrågor och har en ledningsgrupp till sitt förfogande för att bereda ärenden av sådan karaktär. Forskningsrelaterade frågor diskuteras framför allt i Projektledargruppen där alla disputerade forskare medverkar. Särskilda ansvariga bland personalen har utsetts för att bevaka jämställdhetsfrågor (Katarina Winter och Peter Wennberg), frågor rörande den psykosociala och fysiska arbetsmiljön (skyddsombuden Tove Sohlberg och Irja Christophs) samt miljö och hållbar utveckling (Eva Samuelsson). Under 2014 har skyddsombuden, föreståndare och övrig personal arbetat enligt arbetsmiljöplanen som fastslogs 2012. En miljöhandlingsplan har utformats av Eva Samuelsson i samråd med övrig personal.

Under året har sammanlagt 25 personer arbetat på SoRAD, 3 heltidsanställda professorer, två gästprofessorer, en återanställd professor på deltid, fem docenter varav tre lektorer, fyra disputerade forskare, sju doktorander (socialt arbete, sociologi, kriminologi och psykologi), två forskningsassistenter och en administratör.

4. Verksamhet

I det följande görs en relativt kort beskrivning av årets verksamhet inom de tre övergripande forskningsområden som finns representerade på SoRAD. Detaljerad information om samtliga pågående och avslutade projekt på SoRAD samt övrig verksamhet på centret finns på hemsidan (www.sorad.su.se).

Konsumtion, skador och normer

Inom detta forskningsområde studeras alkohol- och drogvanor, inklusive tobak i den svenska befolkningen med fokus på förändringar över tid och olika konsekvenser av bruk och missbruk. Forskningen berör exempelvis sambandet mellan alkoholkonsumtion och alkoholrelaterade problem, totalkonsumtionsmodellens giltighet samt metodologiska studier av hur man kan mäta konsumtion och skador. En central målsättning är att integrera mer epidemiologiska studier med forskning som belyser normer och attityder kring alkohol och droger samt deras betydelse i olika människors liv.

Peter Wennberg bedriver framför allt forskning kring metodutveckling inom alkohol och drogområdet samt psykologiska behandlingsstudier. Peter är även handledare (tillsammans med Jan Blomqvist) för avhandlingsprojektet *Spelproblem – subtyper och återhämtningsprocesser* där Kristina Sundqvist analyserar kliniskt relevanta subgrupper i ett representativt svenskt urval av problemspelare samt prevalensen för olika former av återhämtning från spelproblem.

Ludwig Kraus har under 2014 analyserat sambanden mellan sociodemografiska variabler, dryckesmönster och alkoholrelaterad aggression. Han har analyserat survey-data för att skatta effekterna av ålder, tidsperiod och kohorter på tidstrender i alkoholanvändning och alkoholvolym för åren 1979-2011. Han har även genomfört liknande analyser av alkoholrelaterad mortalitet i Finland, Norge, Sverige, Frankrike och Tyskland. Kraus har också förberett ett projekt om ”harms to others”, vilket syftar till att undersöka omfattningen av och kostnaderna för de negativa konsekvenser som drickandet leder till för andra än den som dricker.

Tomas Hemmingsson har under året arbetat med ett projekt som analyserar orsaker till socioekonomiska skillnader i ogynnsamma levnadsvanor. Förklaringar till sociala skillnader i ohälsa kan sökas inom ett flertal livsområden, såsom arbetsliv, andra levnadsförhållanden och levnadsvanor, och kan ha sitt ursprung i ogynnsamma förhållanden i barn- och ungdomen. Hemmingsson har under året studerat vad socioekonomisk position i barndomen, kognitiv förmåga och andra tidiga levnadsförhållanden betyder för risken att senare drabbas av alkoholrelaterad sjukhusvård och dödlighet. Han har också arbetat med studier av determinanter för att börja och att sluta röka tobak.

Anders Ledbergs forskning faller inom två huvudområden. Dels undersöker han omständigheterna kring narkotikarelaterad dödlighet med särskilt fokus på opioider, dels hur kausala samband används inom epidemiologisk alkohol- och drogforskning, och vilka konsekvenser detta har för tolkningen av resultat från denna forskning.

Politik och samhälle på bruks- och missbruksområdet

Inom detta forskningsområde studeras och analyseras alkohol- och narkotikapolitikens grunder, dess konkreta utformning och genomförande samt vilka effekter och konsekvenser som kan kopplas till den. Forskningen omfattar såväl diskursiva studier som empiriska studier av specifika alkohol- och narkotikapolitiska insatser. Flera studier ingår också i internationella forskningsprojekt eller har ett internationellt komparativt perspektiv.

Inom detta tema pågår tre avhandlingsprojekt. Josefin Månsson, doktorand i socialt arbete, skriver en avhandling om cannabisdiskurser i Sverige. Hon studerar hur olika aktörer definierar och diskuterar cannabisbruk och cannabispolicy (handledare Mats Ekendahl och

Alexandra Bogren). Filip Roumeliotis avhandlingsprojekt i sociologi handlar om hur narkotikaprevention organiseras som ett politiskt och ideologiskt verktyg. Han undersöker vilka politiska mål som narkotikapreventionen är tänkt att uppfylla samt den vetenskapliga grund som preventionen vilar på. För närvarande arbetar Roumeliotis med den tredje artikeln som handlar om narkotikaprevention sett ur ett folkhälsopolitiskt perspektiv (handledare, Johan Edman, Börje Olsson och Karin Bergmark).

Katarinas Winter blev under året antagen som doktorand i sociologi. Avhandlingsprojektet fokuserar på kommunikation och användning av biomedicinsk alkoholforskning i vardagsdiskursen. Hennes första artikel handlar om tidningsläsares tolkningar och förståelse av biomedicinsk alkoholforskning förmedlad i media samt hur lekmän kan inkluderas i kunskapsproduktion om beroende (handledare Alexandra Bogren och Mikaela Sundberg).

Alexandra Bogens forskning handlar om kunskapsproduktion och forskningskommunikation inom det biomedicinska alkoholforskningsfältet. Bogren har under 2014 avslutat projektet *Mediebilder och lekmanntolkningar av biomedicinsk alkoholforskning*.

Börje Olssons forskning berör huvudsakligen förutsättningarna för narkotikapolitik, dess kontextuella faktorer, relevans, konsekvenser och effekter. Inom ramen för det europeiska projektet Alice Rap har Olsson tidigare initierat en särskild delstudie: *Living conditions, quality of life and wellbeing among clients in opioid substitution treatment*. Studien avslutades under 2014. Under året avslutades också det nordiska samarbetsprojektet om *Conceptions and institutions for handling alcohol and drug problems*, med att Olsson tillsammans med Johan Edman publicerade en analys av den begreppshistoriska utvecklingen i Sverige på narkotikaområdet.

Jukka Törrönens forskning behandlar kvinnors hälsa, reproduktion och politik, samt dryckeskulturer i Sverige och Finland. Under året har han även analyserat svenska hälsokampanjer riktade till gravida kvinnor, deltagit i en jämförande studie av drogpolitiken i Sverige och Australien med ett genusperspektiv samt analyserat skillnader mellan Sverige och Finland vad gäller skapandet av maskulinitet och femininitet genom alkoholkonsumtion.

Jenny Cisneros Örnberg forskningsområde rör folkhälsofrågor på framför allt nationell- och EU-nivå. Huvudfokus ligger på Europeiseringsprocesser och framför allt Sveriges roll i utvecklingen av folkhälsopolitiska frågor inom EU. Cisneros Örnberg är även samordnare för nätverket för spelforskare, GARN.

Robin Room har under året arbetat inom de delar av EU-projektet ALICE RAP som granskat och tolkat litteraturen om bedömningsfaktorer för riskbruk av psykoaktiva substanser och spel om pengar och övergången till skadligt bruk eller beteende. Resultatet av detta arbete kommer att publiceras av Oxford University Press. Inom ramen för ALICE RAP har Room tillsammans med Cisneros Örnberg också författat ett kapitel reglering av psykoaktiva substanser och spel på en global nivå.

Missbruk och beroende – samhällsreaktioner, behandling, återhämtningsprocesser

Inom detta forskningsområde bedrivs: a) analyser av samhälleliga definitioner av och reaktioner på olika slag av missbruk och beroende och hur dessa förändrats över tid; b) socialekologiska studier av hjälpsystemet och dess olika delar, organisatoriska förändringar

inom missbruks- och beroendevården; samt (c) studier av återhämtningsprocesser från missbruk och beroende och av individuella och kontextuella förutsättningar för dessa.

Inom detta forskningsområde pågick under året två avhandlingsprojekt: ett inom Sociologi, där Tove Sohlberg disputerade den 10 december på avhandlingen *Smoking cessation Sweden – gender pathways and identity* (handledare Jan Blomqvist, Peter Wennberg och Karin Bergmark), samt ett inom socialt arbete där Eva Samuelsson undersöker professionellas gränsdragningar mellan bruk och missbruk av olika substanser, uppfattningar om hur problematiskt bruk bör hanteras samt vad som påverkar dessa bedömningar (handledare Jan Blomqvist, Lena Hübner och Lisa Wallander).

Johan Edmans leder två forskningsprojekt under detta område: *När Slösa blev köpmisbrukare: missbruk och medikalisering i Sverige 1965-2012* och *Mellan politik och byråkrati: vård och behandling av narkotikamisbrukare 2001-2015*, båda finansierade av FORTE.

Jessica Storbjörk har under 2014 tillsammans med Irja Christophs och Eva Samuelsson samlat in data för studien *Individens ställning i missbruks- och beroendevården – en studie av brukarinflytande i praktiken*, ett projekt som kommer slutredovisat under 2015. Under året initierade Storbjörk flera artiklar som bygger på jämförelser mellan klienter och patienter i missbruks- och beroendevård i Sverige och i Australien. Storbjörk har även bidragit med ett kapitel om behandlingssystem *Handbook on drug and alcohol studies – social science perspectives* (SAGE).

Therese Reitans projekt *Gravida missbrukare och deras barn. En kartläggning och uppföljning* rör kvinnor som varit gravida i anslutning till en tvångsvårdsplacering för sitt missbruk. Dels handlar det om att beskriva gruppen med hänsyn till sociala omständigheter och typ av missbruk, men även hur socialtjänsten och rätten hanterar dessa ärenden – särskilt med tanke på att lagen inte medger omhändertagande av gravida av hänsyn till fostret eller barnet. I studien ingår även en uppföljning med hjälp av registerdata av kvinnorna och de barn som fötts.

Forskningssamarbeten

SoRADs forskare är representerade i ledningen för större internationella forskningsorganisationer, t.ex. ”The Kettil Bruun Society” och ”The International Society for the Study of Drug Policy”. Internationellt medverkar SoRADs personal i ett större forskningsprojekt finansierade av EU:s 7:e ramprogram (*Alice Rap*) samt bistår med expertis till t.ex. WHO.

SoRAD-personal (Edman, Blomqvist, Olsson, Room) deltar i forskningssamarbeten i sex av Alice Rap projektets totalt 21 work packages. Stenius deltar i ett nordiskt forsknings- och utvecklingsprojekt om lokal missbruksvård. Utöver nämnda forskningssamarbeten förekommer många andra externa samarbeten med enskilda forskare och forskargrupper från andra institutioner och länder.

SoRAD har under 2014 haft representanter i redaktionsråden för *Journal of Primary Prevention*, *Drug and Alcohol Review*, *Contemporary Drug Problems*, *Addiction*, *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, *Drug and Alcohol Today*, *Addiction Research & Theory*, *Drugs, Education & Prevention*, *Annals of the European Society for Social Drug*, *Journal of*

Drug Issues, European Addiction Research, Suchttherapie, Socialvetenskaplig Tidskrift, Alkohol och Narkotika. Robin Room är chefredaktör för *Drug and Alcohol Review*. Kerstin Stenius är chefredaktör för *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* samt ordförande i *International Society for Addiction Journal Editors*. Anders Ledberg är review editor för *Frontiers in Systems Neuroscience*. Ludwig Kraus är biträdande chefredaktör för *Addiction, Sucht* och *Journal of Behavioral Addictions*.

Sorads forskare har under året 2014 varit reviewers för tidskrifter som *Addiction, Nordic Studies on Alcohol and Drugs, Drug and Alcohol Review, Addiction Research and Theory, Alcohol and Alcoholism, Nordic Journal of Public Health, European Addiction Research, Contemporary Drug Problems, British Medical Journal, Australia and New Zealand Journal of Public Health, Women's Studies in Communication, Critical Public Health, Yhteiskuntapolitiikka, International Journal of Drug Policy, Journal of Neuroscience Methods, BMC Medical Research Methodology, PLOS ONE, Sucht* samt *Education, Prevention & Policy*.

5. Seminarier och konferenser

Under året har ett flertal externseminarier hållit på SoRAD. Externseminarierna hålls vanligen av någon utifrån inbjuden forskare som presenterar sin forskning. Dessa seminarier är också öppna för forskare utanför SoRAD och intresserad allmänhet. Under 2014 har externseminariet bland annat bjudit in: Per Sternberg från RFHL Stockholm; Geoffrey Hunt från Centre for Alcohol and Drug Research, Aarhus University; Magnus Hörnqvist från Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet; Hanna Watling från Queensland University of Technology, Australien; och Ludwig Kraus från IFT Institut für Therapieforschung, München och SoRAD.

Under 2014 arrangerades det tolfte nätverksmötet för Sonadmedlemmar i Gävle 15–16 maj. Mötet ägde rum på Elite Grand Hotel i Gävle och drygt 20 personer deltog. Temat för mötet var ”Substansmissbruk – teori och praktik”. Under 2014 hölls två möten med nätverket för spelforskare, GARN (Gambling Research Network). GARNs tredje nätverksmöte hölls i Strängnäs 8-9 maj, mötet inkluderade bland annat studiebesök på Lotteriinspektionen. GARNs fjärde möte hölls på Långholmen, Stockholm 19-20 november med bland annat studiebesök på Solvalla.

SoRADs forskare har under året presenterat vid både nationella och internationella vetenskapliga konferenser och möten. Flera medarbetare, presenterade på Kettil Bruun Society (KBS) konferensen i Turin, Italien. Flertalet i personalen deltog även på NADRA – Nordic Alcohol and Drug Researchers' Assembly i Stockholm i augusti. I september presenterade Johan Edman och Josefine Berndt tillsammans ett projekt på konferensen *Consumption and Context – Exploring concepts and consumption processes in varying socio-cultural settings* arrangerat av European Sociological Association i Porto, Portugal. Johan Edman presenterade även på *Drugs – What is the Problem and how do we Perceive it? Policies on Drugs in Nordic Countries* i Köpenhamn. Katarina Winter presenterade på Nordic Sociological Association i Lund. Katarina Winter och Alexandra Bogren presenterade tillsammans på Svenska föreningen för Alkohol och Drogforskning (SAD). Filip Roumeliotis och Josefin Månsson presenterade på *25th Annual Conference of the European Society for Social Drug Research (ESSD)* i Nantes, Frankrike. Börje Olsson har presenterat på *The*

Eighth Annual Conference of the ISSDP i Rom (maj). Ludwig Kraus presenterade bland annat på *17th Conference of the European Association of Substance Abuse Research (EASAR)* i Tyskland. Tomas Hemmingsson presenterade vid EUPHA (European Public Health Association) i Glasgow. Robin Room presenterade under året på flertalet konferenser och seminarier, bland annat på Alcohol Forum National Conference; Norwegian National Institute of Alcohol and Drug Research (SIRUS), Oslo; Danish National Centre for Social Research (SFI), Köpenhamn; Department of Epidemiology & Public Health, University College, London.

Jessica Storbjörk presenterade på ett seminarium på Turning Point Alcohol and Drug Centre och på *Festschrift Celebration of Professor Robin Room*, Graduate House, Melbourne University, Australia.

6. Undervisning

SoRAD är i dagsläget inte en undervisningsinstitution med egna studenter, men flera av centrets forskare undervisar på andra institutioner vid Stockholms universitet. Under 2014 började SoRADs lektorer på ett mer formaliserat sätt undervisa på institutionen för socialt arbete och sociologiska institutionen. SoRADs medarbetare ansvarade även för kursen Narkotika och kontrollpolitik, 7.5 hp på kriminologiska institutionen under vårterminen och undervisade på masterkurs i missbruk och beroende vid Sociologen i Uppsala. Vidare handleder de seniora forskarna på SoRAD doktorander vid Stockholms universitet, Linköpings universitet och Karolinska Institutet.

SoRAD bistår i stor utsträckning med både handledning och finansiering av doktorander, oftast bekostade via externa bidrag. Inom Stockholms universitet har våra prestationer inom forskarutbildningen ingen påverkan på anslagstilldelningen, vilket i längden blir ett incitamentsproblem då få institutioner är villiga att kompensera för SoRADs arbetsinsatser.

Storbjörk har varit opponert på en avhandling i socialt arbete av Torkel Rickert *Överdoser, försörjningsstrategier och riskhantering: Livsvillkor för personer som injicerar narkotika*, Malmö högskola, 26 september, och ”pre-examiner” på Michael Egerers doktorsavhandling *Institutional footprints in the addiction image: a focus-group study with Finnish and French general practitioners and social workers*, Institutionen för samhällsvetenskap, Helsingfors universitet, 8 april. Blomqvist har under året varit opponert på en avhandling i socialt arbete i Göteborg (Christer Ahlman). Blomqvist har även suttit i betygsnämnden vid en avhandling i kriminologi i Stockholm (Christoffer Carlsson) och en i socialt arbete i Malmö (Torkel Rickert).

7. Samverkan

SoRADs forskningsverksamhet har en karaktär som gör att intresset för forskningsresultaten är stort utanför akademien, t.ex. bland politiker, tjänstemän, praktiker, frivilligorganisationer och allmänhet. Det gör att vi årligen medverkar i ett stort antal föreläsningar riktade till dessa grupper. SoRADs forskare engageras som föreläsare på olika teman kring alkohol, narkotika, tobak och spel, både nationellt och internationellt. SoRADs personal besvarar även en

ansenlig mängd frågor från media, studenter, behandlare, anhöriga och brukare via telefon och mail. SoRAD har en stor volym på samverkan och samarbete, både vad gäller kontakter och samarbete kring forskning och utbildning och medverkan i olika sammanhang utanför universiteten. Flera av SoRADs forskningsprojekt innefattar ett samarbete med olika samhällsinstitutioner t.ex. socialtjänst, beroendevård och kriminalvård på lokal och nationell nivå.

SoRAD har ambitionen att nå ut med sin forskning i så hög grad som möjligt och som ett led i detta startades under hösten 2013 en Facebook-sida där kontinuerliga nyheter från SoRAD publiceras, allt från nya vetenskapliga artiklar och rapporter till länkar där medarbetare har t.ex. intervjuats. SoRAD använder också hemsidan för att kommunicera nya publikationer och om verksamheten i övrigt. Filip Roumeliotis har i egenskap av webbredaktör det huvudsakliga ansvaret för hemsidans utformande. Under 2014 skickade SoRAD ut två pressmeddelanden, ett i samband med Josefin Bernhardssons disputation och ett i samband med Tove Sohlbergs disputation.

SoRAD höll i endagskonferensen för forskare, praktiker och andra intresserade med temat *Kvinnors hälsa och alkohol* den 29 september, City Conference Centre, Barnhusgatan 12-14, Stockholm. Konferensen var ett samarrangemang mellan Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) vid Stockholms universitet och Centrum för utbildning och forskning kring riskbruk, missbruk och beroende (CERA) vid Göteborgs universitet. *Föreläsare var forskarna:* Alexandra Bogren, Tomas Hemmingsson, Johan Edman och Josefin Bernhardsson från SoRAD, och Gunnel Hensing, Solveig Olausson och Fides Schuckher från CERA.

Flera anställda på SoRAD deltog i FORTE talks 2014. Tomas Hemmingsson höll i vetenskapligt samtal: *Hur hänger alkoholproblem och arbetslöshet ihop?* Tove Sohlberg och Jenny Cisneros Örnberg höll ett vetenskapligt samtal på temat *Tobak och hälsa – rökning och snusning i Sverige*. Jukka Törrönen höll presentationen *Women's responsibilities and freedoms in a changing society*.

Alexandra Bogren presenterade på Bokmässan i Göteborg under rubriken *Vi tolkar mediebudskap om alkohol på olika sätt*. Bogren har under året också presenterat för Svenska föreningen för medicin- och vetenskapsjournalister och tillsammans med Katarina Winter presenterat och hållit i en workshop på SAD:s konferens i Stockholm den 27–28 november, med titeln: "Hälsa, risk och njutning: Mediebilder av kvinnors och mäns alkoholkonsumtion". Blomqvist höll den 29 april en föreläsning för missbruks-/beroendevården i Tierp: *Att sluta missbruka – med eller utan samhällets hjälp*. Jenny Cisneros Örnberg blev i 3 juni inbjuden att kommentera vid Libers bokrelease av *Ansvar och marknader: vem tar ansvar för spelmarknadens baksida?* Cisneros Örnberg deltog även i ett seminarium i Almedalen med titeln *Vinnare och förlorare på spelmarknaden*, arrangerat av forskningsfinansiärerna Formas, Forte, Riksbankens Jubileumsfond och Vetenskapsrådet. Tomas Hemmingsson och Robin Room höll presentationer på Systembolagets Skarpökonferens i maj. Anders Ledberg höll en presentation om opiodidrelaterad dödlighet på ett seminarium som Socialstyrelsen arrangerade den 16 juni. Börje Olsson föreläste på Skyddsvärnets konferens i ABF-huset den 23 april 2014: *Svensk narkotikapolitik i en ny tid. Vart är narkotika- problemet på väg?*. Therese Reitan deltog i Education and capacity building seminar på The Judith Lumley Centre *Pregnant substance abusers in Swedish compulsory care*, den 3 december. Tove Sohlberg presenterade på CAN-dagen, den 6 november. Jessica Storbjörk föreläste för Uppsala Tingsrätt & Förvaltningsrätten i Uppsala, den 7 februari.

Jessica Storbjörk och Jan Blomqvist deltog i en referensgrupp för att utveckla och granska en webbsida (Kunskapsguiden.se) om missbruk som förvaltas av Socialstyrelsen och som riktar sig till praktiker inom missbruksområdet.

SoRAD har även under 2014 varit remissinstans i två statliga utredningar (SOU 2014:43; SOU:2014:58) samt yttrat sig angående tre promemorior (Fi2014/3333; Fi2014/1430; Fi 2014/1456).

8. Publikationer

I Norge används en modell för analys av vetenskaplig publicering som tar hänsyn till såväl publikationstyp som i vilken publiceringskanal publikationen är utgiven. Modellen, som är avsedd att tillämpas på samtliga vetenskapsområden, har sedan år 2008 tillämpats på institutionerna vid de fyra fakulteterna vid Stockholms universitet.

Den norska modellen kan sägas kombinera produktion och genomslagskraft. Med avseende på genomslagskraft tar modellen fasta på i vilken utsträckning publikationer publiceras i kanaler med stor vetenskaplig prestige. De kanaler som beaktas i modellen, är förlag, tidskrifter, serier och webbplatser. Ett stort antal kanaler har i Norge bedömts och tilldelats endera av tre nivåer: nivå 0 (icke-vetenskaplig kanal), nivå 1 (vetenskaplig kanal) och nivå 2 (vetenskaplig kanal med särskilt stor prestige). Recensioner, publikationer där författaren har redaktörskap, doktorsavhandlingar och populärvetenskapliga publikationer räknas inte med i den norska modellen. I de fall då en författare uppgett tillhörighet två eller flera institutioner viktas vederbörandes bidrag till författarandelen ner efter antalet institutioner författaren angett.

I rapporten *Bibliometrisk analys av samhällsvetenskapliga institutioner/juridiska institutionen vid Stockholms universitet*, presenteras varje år utfallet av en bibliometrisk studie av institutionerna vid den samhällsvetenskapliga fakulteten samt av den juridiska institutionen vid Stockholms universitet. Rapporten var ej färdig vid sammanställandet av denna verksamhetsberättelse, men enligt Stockholms universitetsbibliotek har SoRAD i förhållande till årsarbeten höjt sina publikationspoäng från 2.4 poäng 2013 till 2.9 poäng 2014.

9. Året som kommer

Fyra nya projekt kommer att startas upp under 2015:

- *Fördelar, spänningar och motsägelsefulla incitament i välfärdssystemet: New Public Management i svensk missbruks- och beroendevård* (projektledare Jessica Storbjörk),
- *Feta ord eller användbara definitioner? Olika intressenters sätt att använda begreppen "alkoholmissbruk", "alkoholberoende" och "riskdrickande"* (projektledare Jan Blomqvist)
- *Alkoholkonsumtion, genuskillnader och social förändring. De svenska dryckessituationernas könsspecifika dynamik i ett komparativt perspektiv* (Projektledare Jukka Törrönen)
- *Mellan politik och byråkrati: vård och behandling av narkotikamissbrukare 2001-2015.* (projektledare Johan Edman). I detta kommer FD Lena Eriksson, att nyanställas.

Josefin Månsson och Jessica Storbjörk anordnar Sonad-nätverkets årliga nätverksmöte i Stockholm 11-12 maj. GARN-nätverket kommer att ha årets första möte i Västerås 28-29/5.

Ludwig Kraus kommer under 2015 att organisera konferensen *The 41st Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society (KBS)*, i München samt vara medorganisatör för konferensen *The 18th conference of the European Association of Substance Abuse Research (EASAR)* in Bangor, Wales, Storbritannien. Kraus kommer också från årskiftet att ansvara för *the Coordination Committee of the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD)*.

Den 13 februari kommer Eva Samuelsson att disputeras i socialt arbete.

Eva Devaney, doktorand på Limerick University, Irland och FD. Kati Kataja, THL (Institutet för hälsa och välfärd), Helsingfors, Finland kommer att vara på SoRAD under våren 2015. Även David Moore och Suzanne Frasier från Curtin University, Melbourne, Australien kommer som gästforskare. Sarah Milander Yazdanpanah, utredningssociolog, kommer att vara praktikant i Brukarprojektet under vårterminen.

Personalen kommer under året att delta på konferenser som KBS, ESSD, *European Conference on Addictive Behaviours and Dependencies*, Forsa, *Förebygg.nu mfl.*

Bilagor

Bilaga 1: Ekonomi

Totalt beviljade och inbetalda (förskott) forskningsmedel år 2014, fördelat på olika finansiärer.

Fakultetsmedel (Stockholms universitet)	8 053 758
Forskningsråd	8 340 600
Övriga statliga myndigheter	50 000
Sv.ftg. affärs verk-inb	1 182 244
EU	625 838
Nordiska finansiärer	27 543

Totalt   18 279 983

Resultat 2014	
Fakultetsanslag (SU)	8 053 758
Bidrag	9 590 421
Uppdrag	
Övriga externa intäkter	232 495
Interna intäkter (avlyft)	
SUMMA INTÄKTER	17 876 673
KOSTNADER	
Personalkostnader	-12 370 815
Sem.skuld inkl lkp	194 356
Lokalkostnader	-1 687 698
Övriga driftkostnader	-1 095 784
Overheadfaktura (SU)	-3 485 135
Avlyft	
Avskrivningar	-16 679
SUMMA KOSTNADER	-18 461 756
Årets resultat	-585 081
Kapitalförändring sedan tidigare år	2 740 235
Summa kapitalförändring	2 155
Ej förbrukade bidragsmedel	154
	5 999 329

Utgående balanserade medel **8 154 483**
(dvs totalt ej förbrukade medel)

Under år 2014 har 9 590 421 kr använts till bidragsforskning.
Övriga externa intäkter är huvudsakligen intäkter från undervisning.

Ej förbrukade bidragsmedel uppgår totalt till 5 999 329 (öronmärkta projektmedel)
Under kommande tre år kommer kapitalet på 2 155 154 kr att förbrukas.

Bilaga 2: Styrelse

SoRAD leds av en extern styrelse och en föreståndare. En ny styrelse har tillsatts för perioden 2012-2014. Styrelsen har under 2014 bestått av:

Ester Pollack (ordförande), Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Stockholms universitet

Janne Flyghed, Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet

Lena Hübner, Socialt arbete, Stockholms universitet

Claudia Fahlke, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet

Peter Moilanen, IOGT-NTO

Föreståndare Jenny Cisneros Örnberg, SoRAD, Stockholms universitet

Personalrepresentant Jessica Storbjörk, SoRAD, Stockholms universitet

Bilaga 3: Forskningsprojekt och program 2014

Centre of Excellence: Exclusion and Inclusion in the Late Welfare State: the Case of Alcohol and Drugs, däribland delprojekten:

- Aktörer, argument och makt i svensk folkhälsopolitik
- Aspekter av tungt narkotikamissbruk
- Kunskapsproduktion, kommunikation och användning: Biomedicinsk alkoholforskning som ett framväxande kunskapsfält.
- En sjuk historia – missbruk och medikalisering i Sverige, 1965–2010
- Kunskapsspridning, nätverkande eller politik? ICAA och konferenserna 1885–2010
- Conceptions and institutions for handling alcohol and drug problems
- Changes in Alcohol-Related Mortality 1980-2010: A Comparative Age-Period-Cohort Analysis.
- Studier av preventionsparadoxen bland ungdomar inom ramen för det europeiska ESPAD-projektet
- Doktorandprojekt: Bruk eller missbruk – professionellas uppfattningar om alkohol- och narkotikakonsumtion (*Use or Misuse?*)
- Doktorandprojekt: Alkoholkultur och intersektionalitet (*Normalitetens gränser. En fokusgruppstudie om alkoholkultur(er), genus- och åldersskapande*)

Kvinnor, hälsa och rusmedel, däribland delprojekten:

- Könsskillnader i alkoholvanor
- Könsspecifika problembeskrivningar inom Stockholms missbrukarvård 1916–2010
- Medias belysning av om kvinnors drickande 1955-2010
- Hälsokampanjer riktat till gravida kvinnor
- Alkohol problem i damtidningar från 1960-2000-talet
- Gender, work stress and alcohol consumption – A cross-sectional study
- Predicting alcohol-related aggression. Does social status matter?
- Age, Period, and Cohort Effects on Time Trends in Alcohol Consumption in the Swedish Adult Population 1979-2011.
- Alcohol-Related Mortality in Sweden 1980-2010.
- Sameness and difference: Metaphor and politics in the constitution of addiction, social exclusion and gender in Australian and Swedish drug policy
- Jämställda problem i ett jämställt vårdssystem?
- Doktorandprojekt: Olika vägar till rökfrihet

Alice Rap

- WP 1: Ownership of Addictions
- WP 3: Images of addiction survey
- WP 4: Classifying addiction
- WP 5: Counting addiction
- WP 7: Potentially risky substance use / behavior
- WP 13: Governance view

Övriga projekt

- Individens ställning i missbruks- och beroendevården – en studie av brukarinflytande i praktiken
- När Slösa blev köpmisbrukare: missbruk och medikalisering i Sverige 1965-2012
- Gravida missbrukare och deras barn. En kartläggning och uppföljning
- Samband mellan socioekonomisk position i barndomen och alkoholrelaterad sjukhusvård och död före 60 års ålder – en studie av samband och medierande faktorer.
- Doktorandprojekt: Spelproblem – subtyper och återhämtningsprocesser
- Doktorandprojekt: Kunskapsproduktion, kommunikation och användning: Biomedicinsk alkoholforskning som ett framväxande kunskapsfält.

Anslagsfinansierad forskning

- Förklaringar till socioekonomiska skillnader i ogynnsamma levnadsvanor.
- Drug policy and contextual conditions.
- Stabilitet och variation i alkoholvanor, prediktorer för förändring, och implikationer för epidemiologi och alkohol policy
- Mentalization in Borderline Personality Disorder with concurrent Substance Addiction
- Affektfobiterapi för patienter med alkoholberoende
- The Treatment Response: Systemic Features, Paradigms and Socio-Cultural Frameworks
- Alcohol and Drug Treatment Systems Research – Comparing Sweden and Australia
- Doktorandprojekt: Cannabis in a changing society: perspectives on modernity, globalization and tradition
- Doktorandprojekt: Drug prevention, politics and knowledge: Ideology in the making

Nätverksbidrag och konferensstöd

- Sonad
- GARN
- KBS 2016

Följande projekt pågick, men avslutades också under 2014:

- Att sätta klienten i förarsätet
- Evidensbaserad missbrukarvård - från vision till praktik
- Mediebilder och lekmannatolkningar av biomedicinsk alkoholforskning
- Kvinnors hälsa och rusmedel.
- Male and female drinking

Bilaga 4: SoRAD publikationslista 2014 (Ur Diva)

Azar D, White V, Bland S, Livingston M, Room R, Chikritzhs T., et al. (2014). 'Something's Brewing' : the changing trends in alcohol coverage in Australian newspapers 2000–2011. *Alcohol and Alcoholism*, 49(3), 336-342.

Bernhardsson, J. (2014). *Normalitetens gränser: En fokusgruppstudie om alkoholkultur(er), genus- och åldersskapande*. (Doctoral dissertation). Stockholm: Department of Sociology, Stockholm University.

Blomqvist, J., Koski-Jännes, A. & Cunningham, J. (2014). How should substance use problems be handled?: popular views in Sweden, Finland, and Canada. *Drugs and Alcohol Today*, 14(1), 19-30.

Blomqvist, J., Raitasalo, K., Melberg, H., Schreckenber, D., Peschel, C., Klingemann, J. & Koski-Jännes, A. (2014). *Popular images of addiction*. Addiction and Lifestyles in Contemporary Europe: Reframing Addictions Project (ALICE RAP) Barcelona.

Bogren, A. (2014). Sign of the times? Gender, sexuality, and drinking stories. *International Journal of Drug Policy*, 25(3), 359-360.

Bond, J., Witbrodt, J., Ye, Y., Cherpitel, C. J., Room, R. & Monteiro, M. G. (2014). Exploring Structural Relationships Between Blood Alcohol Concentration and Signs and Clinical Assessment of Intoxication in Alcohol-Involved Injury Cases. *Alcohol and Alcoholism*, 49(4), 417-422.

Bowden J A, Delfabbro P, Room R, Miller C L, Wilson C. (2014). Alcohol consumption and NHMRC Guidelines : has the message got out, are people conforming and are they aware that alcohol causes cancer?. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 38(1), 66-72.

Braun B, Ludwig M, Slezcka P, Buehringer G, Kraus L. (2014). Gamblers seeking treatment : Who does and who doesn't?. *Journal of Behavioral Addictions*, 3(3), 189-198.

Buchholz A, Friedrichs A, Berner M, König H, Konnopka A, Kraus L., et al. (2014). Placement matching of alcohol-dependent patients based on a standardized intake assessment: rationale and design of a randomized controlled trial. *BMC Psychiatry*, 14, 286.

Callina, S. & Room, R. (2014). Harm, tangible or feared: Young Victorians' adverse experiences from others' drinking or drug use. *International Journal on Drug Policy*, 25(3), 401-406.

Callinan, S., Livingston, M., Dietze, P. & Room, R. (2014). Heavy drinking occasions in Australia: Do context and beverage choice differ from low-risk drinking occasions?. *Drug and Alcohol Review*, 33(4), 354-357.

Callinan, S., Room, R. & Livingston, M. (2014). Changes in Australian attitudes to alcohol policy: 1995–2010. *Drug and Alcohol Review*, 33(3), 227-234.

- Cisneros-Örnberg J & Room R. (2014). Impacts of tourism on drinking and alcohol policy in low- and middle-income countries: a selective thematic review. *Contemporary Drug Problems*, 41(2), 145-169.
- Danielsson AK, Agardh E, Hemmingsson T, Allebeck P, Falkstedt D. (2014). Cannabis use in adolescence and risk of future disability pension: a 39-year longitudinal cohort study. *Drug and Alcohol Dependence*, 143, 239-43.
- Dietze P M, Livingston M, Callinan S, Room R. (2014). The big night out : what happens on the most recent heavy drinking occasion among young Victorian risky drinkers?. *Drug and Alcohol Review*, 33(4), 346-353.
- Edman, J. & Stenius, K. (2014). Conceptual carpentry as problem handling: The case of drugs and coercive treatment in social democratic welfare regimes. *International Journal on Drug Policy*, 25(2), 320-328.
- Edman, J. & Olsson, B. (2014). The Swedish drug problem: Conceptual understanding and problem handling, 1839-2011. *Nordisk alkohol og narkotikatidskrift*, 31(5-6), 503-526.
- Eriksson Tinghög, M. (2014). The workplace as an arena for universal alcohol prevention—what can we expect? An evaluation of a short educational intervention. *Work*, 47(4), 543-551.
- Falkstedt D, Backhans M, Lundin A, Allebeck P, Hemmingsson T. (2014) Do working conditions explain the increased risk of disability retirement among those with lower level of education? A longitudinal study of Swedish men and women. *Scand JWEH*, 40, 483-92.
- Frankl, M., Philips, B. & Wennberg, P. (2014). Psychotherapy Role Expectations and Experiences - Discrepancy and Therapeutic Alliance amongst Patients with Substance Use Disorders. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice* (early online).
- Gomes de Matos E, Kraus L, Pabst A, Piontek D. (2014). Trends im Substanzkonsum Jugendlicher : gibt es regionale Unterschiede?. *SUCHT*, 60(3), 163-172.
- Grittner, U., Gustafsson, N.-K., Huhtanen, P., Svensson, J., Nordlund, S. & Bloomfield, K. (2014). Who are the private alcohol importers in the Nordic countries?. *Nordisk Alkohol- og narkotikatidskrift (NAT)*, 31(2), 125-139.
- Gyepesi, A., Urban, R., Farkas, J., Kraus, L., Piontek, D., Paksi, B., . . . Demetrovics, Z. (2014). Psychometric Properties of the Cannabis Abuse Screening Test in Hungarian Samples of Adolescents and Young Adults. *European Addiction Research*, 20(3), 119-128.
- Heim, D., Blomqvist, J., Edman, J., Room, R. & Storbjörk, J. (2014). Addiction: Not just brain malfunction [Letter to the editor]. *Nature*, 507, 40-40.
- Höhne, B., Pabst, A., Hannemann, T. V. & Kraus, L. (2014). Patterns of concurrent alcohol, tobacco, and cannabis use in Germany: Prevalence and correlates. *Drugs*, 21(2), 102-109.
- Jayasekara H, English D R, Room R, MacInnis R J. (2014). Alcohol consumption over time and risk of death : a systematic review and meta-analysis. *American Journal of Epidemiology*, 179(9), 1049-1059.

Jayasekara, H., English, D. R., Room, R. & MacInnis, R. J. (2014). Alcohol Consumption Over Time and Risk of Death: A Systematic Review and Meta-Analysis. *American Journal of Epidemiology*, 179(9), 1049-1059.

Jiang, H., Livingstone, M., Room, R., Dietze, P., Norström, T. & Kerr, W. C. (2014). Alcohol Consumption and Liver Disease in Australia: A Time Series Analysis of the Period 1935–2006. *Alcohol and Alcoholism*, 49(3), 363-368.

Kraus, L., Hibell, B. (2014). Whence and whither: strengths and future challenges of ESPAD. Helsingfors: Stakes, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården i samarbete med Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD); *Nordisk Alkohol- og narkotikatidsskrift (NAT)*, 31(4), 319-322.

Kraus, L., Piontek, D., Pfeiffer-Gerschel, T., Rehm, J. (2014) Inanspruchnahme gesundheitlicher Versorgung durch Alkoholabhängige [Health care utilization of people with alcohol dependence]. *Suchttherapie*.

Kuttler, H., Bitzer, E., Pradel, H., Reis, O., Kraus, L., Piontek, D., et al. (2014) Alkoholintoxikation im Jugendalter : Risiko- und Schutzfaktoren für Entwicklungsgefährdungen. *Suchttherapie*, 15(1), 4-5.

Källmén, H., Wennberg, P., Ramstedt, M. & Hallgren, M. (2014). The psychometric properties of the AUDIT: a survey from a random sample of elderly Swedish adults. *BMC Public Health*, 14, 672.

Laslett, A., Room, R., Dietze, P. (2014). Substance misuse, mental health problems and recurrent child maltreatment. *Advances in Dual Diagnosis*, 7(1), 15-23.

Ledberg, A. & Wennberg, P. (2014). Estimating the size of hidden populations from register data. *BMC Medical Research Methodology*, 14, 58.

Lee, K. S., Chikritzhs, T., Wilson, S., Wilkes, E., Gray, D., Room, R., et al. (2014). Better methods to collect self-reported alcohol and other drug use data from Aboriginal and Torres Strait Islander Australians. *Drug and Alcohol Review*. 33(5), 466-472.

Legleye, S., Piontek, D., Pampel, F., Goffette, C., Khlat, M., Kraus, L. (2014). Is there a cannabis epidemic model? : evidence from France, Germany and USA. *International Journal of Drug Policy*, 25(6), 1103-1112.

Livingston, M., Room, R. (2014). Commentary on Norstrom & Svensson (2014) and Rossow et al. (2014) : Understanding how population-level alcohol consumption changes. *Addiction*, 109(9), 1456-1458.

Lundin, A., Falkstedt, D., Lundberg, I. & Hemmingsson, T. (2014). Unemployment and coronary heart disease among middle-aged men in Sweden: 39 243 men followed for 8 years. *Occupational and Environmental Medicine*, 71(3), 183-188.

Mamone, A., Fabi, F., Colasante, E., Siciliano, V., Molinaro, S., Kraus, L., et al. (2014) New indicators to compare and evaluate harmful drug use among adolescents in 38 European countries. *Nordisk Alkohol- og narkotikatidsskrift (NAT)*, 31(4), 343-358.

Manrique-Garcia, E., Zammit, S., Dalman, C., Hemmingsson, T., Andreasson, S. & Allebeck, P. (2014). Prognosis of schizophrenia in persons with and without a history of cannabis use. *Psychological Medicine*, 44(12), 2513-2521.

Manton, E., MacLean, S., Laslett, A., Room, R. (2014). Alcohol's harm to others : Using qualitative research to complement survey findings. *The international Journal of Alcohol and Drug Research*, 3(2), 143-148.

Månsson, J. (2014). A dawning demand for a new cannabis policy: A study of Swedish online drug discussions. *International Journal of Drug Policy*, 25(4), 673-681.

Månsson, E. & Bogren, A. (2014). Health, risk, and pleasure: The formation of gendered discourses on women's alcohol consumption. *Addiction Research and Theory*, 22(1), 27-36.

Nordström, K., Ekberg, K., Hemmingsson, T. & Johansson, G. (2014). Sick leave and the impact of job-to-job mobility on the likelihood of remaining on the labour market – a longitudinal Swedish register study. *BMC Public Health*, 14, 305.

Palacio-Vieira, J., Segura, L., Colom, J., Moskalewicz, J., Welbel, M., Olsson, B., Eriksson Tingshög, M., Trautmann, F. (2014). *Living conditions, quality of life and wellbeing among clients in opioid substitution treatment (OST) in four European countries: Spain (Catalonia), Sweden, Netherlands and Poland.* Addiction and Lifestyles in Contemporary Europe: Reframing Addictions Project (ALICE RAP), Barcelona.

Pabst, A., Kraus, L., Piontek, D., Mueller, S. & Demmel, R. (2014). Direct and indirect effects of alcohol expectancies on alcohol-related problems. *Psychology of Addictive Behaviors*, 28(1), 20-30.

Pampel F, Legleye S, Goffette C, Piontek D, Kraus L, Khlat M. (2014). Cohort changes in educational disparities in smoking : France, Germany and the United States. *Social Science and Medicine*.

Philips, B. & Wennberg, P. (2014). The importance of therapy motivation for patients with substance use disorders. *Psychotherapy*. (in press).

Rehm, J., Anderson, P., Gual, A., Kraus, L., Marmet, S., Nutt, D., Room, R. . . . Gmel, G. (2014). The tangible common denominator of substance use disorders: a reply to Commentaries to Rehm et al. *Alcohol and Alcoholism*, 49(1), 118-122.

Rehm J, Lachenmeier D W, Room R. (2014) Acceptable risk? : Why does society accept higher risk for alcohol than for other voluntary or involuntary risks?. *BMC Medicine*, 12, 189.

Rehm J, Probst C, Kraus L. (2014). The addiction concept revisited. *Reframing addictions: policies, processes and pleasures*, (ed) Peter Anderson, Gerard Bühringer & Johan Colom, ALICE RAP

Ritter, A. & Stenius, K. (2014). Celebrating Robin Room. *Drug and Alcohol Review*. 33 (6): 575-576.

- Rolando S, Törrönen J, Beccaria F. (2014). Boundaries between Adult and Youth Drinking as Expressed by Young People in Italy and Finland. *Young - Nordic Journal of Youth Research*. 22(3), 227-252.
- Romelsjö, A., Danielsson, A-K., Wennberg, P. & Hibell, B. (2014). Cannabis use and drug related problems among adolescents in 27 European countries: The utility of the prevention paradox. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*. In press.
- Room, R. (2014). Legalizing a market for cannabis for pleasure: Colorado, Washington, Uruguay and beyond. *Addiction*, 109(3), 345-351.
- Room, R., & Cisneros Örnberg, J. (2014) The governance of addiction at the international level. *Reframing addictions: policies, processes and pleasures*, (ed) Peter Anderson, Gerard Bühringer & Johan Colom, ALICE RAP.
- Room, R. (2014). Taking stock: Australian responses to alcohol and other drugs in the longer term. *Drug and Alcohol Review*. 31(1), 1.
- Room, R. (2014). Klaus Mäkelä, 1939–2013: A socially committed scholar, an inspiring research leader. *Addiction*, 109(9), 1564-1565.
- Room, R. (2014). "Hard-to-define abstract concepts": Addictions terminology and the social handling of problematic substance use in Nordic societies. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 13, 435-442.
- Room, R. (2014). Alcohol control policies in low- and middle-income countries: Testing impacts and improving policymaking practice. *The International Journal of Alcohol and Drug Research*, 3(3), 184-186.
- Room, R. (2014). Cannabis legalization and public health : legal niceties, commercialization and countercultures. *Addiction*, 109(3), 358-359.
- Rosenqvist P. & Stenius, K. (2014). Medicalisation of the social perspective. Changing conceptualisation of drug problems in Finnish social care and substance abuse treatment. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*. 31(5-6), 551-568.
- Rosenqvist, P., Skretting, A. & Stenius, K. (2014). Klaus Mäkelä 1939-2013). *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 31(1), 113-114.
- Roumeliotis, F. (2014). Drug prevention, politics and knowledge: Ideology in the making. *Addiction Research and Theory*, 22(4), 336-347.
- Roumeliotis, F. & Törrönen, J. (2014). From mothers of the 'People's Home' to biologically rational consumers: A press analysis of changing conceptions of women's drinking in Sweden from 1955 to 2010. *Feminist Media Studies* 14(3), 452-469.
- Samuelsson, E. & Wallander, L. (2014). Disentangling practitioners' perceptions of substance use severity: A factorial survey. *Addiction Research and Theory*, 22(4), 348-360.

Savic M, Room R. (2014). Differences in alcohol-related research publication output between countries : a manifestation of societal concern?. *European Addiction Research*, 20(6), 319-323.

Simonen, J., Törrönen, J. & Tigerstedt, C. (2014). Femininities of drinking among Finnish and Swedish women of different ages. *Addiction Research and Theory*, 22(2), 98-108.

Internet-Based Screening and Brief Intervention for Illicit Drug Users: A Randomized Controlled Trial With 12-Month Follow-Up. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 75(2), 313-318.

Sinadinovic, K., Wennberg, P., Johansson, M. & Berman, A. (2014). Targeting Individuals with Problematic Alcohol Use via Web-Based Cognitive-Behavioral Self-Help Modules, Personalized Screening Feedback or Assessment Only: A Randomized Controlled Trial. *European Addiction Research*, 20(6), 305-18.

Sohlberg, T & Wennberg, P (2014) Developmental pathways to smoking cessation. *Drugs and Alcohol Today*, 14(2), 96-106.

Sohlberg, T. (2014). *Smoking cessation in Sweden – gender, pathways, and identity*. (Doctoral dissertation). Stockholm: Department of Sociology, Stockholm University.

Sorberg, A., Allebeck, P. & Hemmingsson, T. (2014). IQ and somatic health in late adolescence. *Intelligence*, 44, 155-162.

Stenius, K. (2014). Complex problems and treatment system reforms. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 31(1), 4-5.

Stenius, K. (2014). The Könberg report and Nordic alcohol and tobacco co-operation. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 31(3), 227-228.

Stenius, K. (2014). No ordinary commodity – but quite ordinary consumers. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 31(2), 123-124.

Steppan M, Piontek D, Kraus L. (2014). The effect of sample selection on the distinction between alcohol abuse and dependence. *The International Journal of Alcohol and Drug Research*, 3(2), 159-168.

Storbjörk, J. (2014). Stakeholders' arguments for and against moving Swedish substance abuse treatment to the health care system: How a fat reform proposal became a thin government bill. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 31(1), 81-110.

Storbjörk, J. (2014). Implications of enrolment eligibility criteria in alcohol treatment outcome research: Generalizability and potential bias in 1 and 6 year outcomes. *Drug & Alcohol Review*, 33(6), 604-611.

Sundqvist, K., & Wennberg, P. (2014). Risk Gambling and Personality: Results from a Representative Swedish Sample. *Journal of Gambling Studies*, 1-9.

Sydén, L., Wennberg, P., Forsell, Y., & Romelsjö, A. (2014). Stability and change in alcohol habits of different socio-demographic subgroups-a cohort study. *BMC Public Health*, 14(1), 525.

Sörberg, A., Gunnell, D., Falkstedt, D., Allebeck, P., Åberg, M. & Hemmingsson, T. (2014). Body Mass Index in Young Adulthood and Suicidal Behavior up to Age 59 in a Cohort of Swedish Men. *PLOS ONE*, 9(7), e101213.

Tammi, T. & Stenius, K. (2014). Capabilities for handling complex substance abuse problems and its relationship to the treatment system. Using the DDCAT system to explore local treatment systems in Finland. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 31(1), 45-58.

Tigerstedt, C. & Stenius, K. (2014). Pia Rosenqvist: researcher, networker, friend – all in one. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 31(5-6), 585.

Törrönen, J. & Roumeliotis, F. (2014). Masculinities of drinking as described by Swedish and Finnish age-based focus groups. *Addiction Research and Theory*, 22(2), 126-136.

Törrönen, J. (2014). Situational, Cultural and Societal Identities: Analysing Subject Positions as Classifications, Participant Roles, Viewpoints and Interactive Positions. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 44(1), 80-98.

Törrönen, J. (2014). Women's responsibilities, freedoms and pleasures: an analysis of Swedish women's magazines' alcohol-related advertisements from the 1960s to the 2000s. *Feminist Media Studies*, 14(4), 640-662.

Törrönen, J. & Simonen, J. (2014). Naistenlehdet symbolisen vallan käyttäjinä 1960-luvulta tähän päivään. Alkoholiaiheiset tekstit juomiseen liittyviä resursseja rakentamassa [The exercise of symbolic power by women's magazines from the 1960s to the present: The discursive construction of resources in the alcohol-related texts]. *Yhteiskuntapolitiikka* 79(4), 400-412

Törrönen, J. & Tryggvesson, K. (2014). Alcohol, health and reproduction: An analysis of Swedish public health campaigns against drinking during pregnancy. *Critical Discourse Studies*.

Wennberg, P., Bergman, H. & Berglund, M. (2014). The AVI-R2: an inventory for a differentiated diagnosis of alcohol problems. *Nordic Journal of Psychiatry*, 68(4), 266-269.

Wilkinson C, Laslett A, Livingston M, Mugavin J, Room R, Callinan S. (2014). The range and magnitude of alcohol's harm to others study : study methodology and measurement challenges. *Australasian epidemiologist*, 21(2), 12-16.

Winter, K. (2014). *Hur belönande kan det va liksom?: Tidningsläsares förståelse av biomedicinska förklaringsmodeller av beroende*. SoRAD forskningsrapport nr 68, Stockholm: US AB.

Wurdak M, Kuntsche E, Kraus L, Wolstein J. (2014). Effectiveness of a brief intervention with and without booster session for adolescents hospitalized due to alcohol intoxication. *Journal of Substance Use*.